

Phineas' feast

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Sophie Tak

Phineas' feest

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 4804 4

© 2020 Sophie Tak

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © David Tipling/Stone/Getty Images (vogel);

kelvn/Shutterstock (bladeren)

Foto auteur © Ruud Pos

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Joost

... zoo veranderen altijd de dingen naar waar je staat
en nooit raak je aan de wereld uitgekeken.

Carry van Bruggen

Er is behoorlijk wat bezoek vandaag
Wespen op de appeltaart, de koffie komt voorbij
Ik vind het best, ik zou niet weten wie er jarig is hoera
Of hoe het nou toch verder moet met mij

Spinvis, 'Wespen op de appeltaart'

I

Hilmar

Iemand had de avond met een flinke pets op het achterste in een hogere versnelling gezet. De grote kinderen sprongen tegen elkaar op, sloegen hun hoofden omhoog en omlaag in een soort oerdans. Naast Hilmar zat de leerling met het rode haar en het oorbelletje geconcentreerd te luisteren. Uit de muur van lijven voor hem verscheen Tanneke. Het moedervlekje op haar wang was in het halfdonker nauwelijks zichtbaar, toch zocht en vond zijn vinger het in een vertrouwde aanraking.

Zo abrupt als de muziek begonnen was stopte ze ook. De zanger lichtte even zijn zonnebril op, stak zijn duim op naar het publiek en zette het volgende nummer in. Hij zong, de ogen gesloten, dit keer zonder grunts. Hilmar was als altijd ontroerd.

Verder ging het, harder weer. Niemand zat nu meer. De jongens zonder vriendin bonkten met de borstkas tegen elkaar en zelfs de brugklassers in de zitkuil voor het podium waren gaan meedansen. En toen gebeurde het.

Ongemerkt had de zanger zich naar de achterkant van het podium verplaatst voor zijn aanloop. Hij smeed zijn gitaar in een hoek, rende naar voren en sprong.

Als een enorme zwarte roofvogel, de jaspanden wijd gespreid, dook de jongen de zitkuil in. Even zweefde hij horizontaal boven de brugklassers, die precies genoeg tijd hadden om gillend uiteen te stuiven, zodat de vogel gestrekt ging op de tegelvloer.

Tanneke slaakte een kreet.

De bassist speelde verder, de drummer speelde verder en in de kuil bewoog een liggende gestalte eerst de ene vlerk, daarna de andere, waarna hij gekreukt omhoogkwam. Johannes dook nog een keer onder om nu met hoofddekseel en bril, de brillenglazen gebarsten, tevoorschijn te komen. Hij klom het podium op en zong verder.

De zwaluwen vliegen laag over het nog bedauwde grasland. Zwalkend scheren ze eroverheen of ze zweven juist een tijdje bewegingloos. Soms breekt er een uit dit samenspel en vliegt kort omhoog, om al even bruusk omlaag te duiken en zich bij de rest te voegen. Een enkele keer scheidt een heel groepje zich af in een variant waarbij er over elkaar heen en onder elkaar door gebuiteld wordt tot ook zij de roep van de groep niet meer kunnen weerstaan.

De lucht is zwaar van wolken die recht boven de schamele woning loodgrijs kleuren maar verderop, daar waar het weiland omzoomd wordt door een muur van loof- en naaldbomen, de bosschages uitlichten alsof ze zijn uitgeknipt en tegen het helle zilver geplakt. Het weiland, zo-even nog een fluwelen mat, klaart fel op in de eerste zonnestralen die vanuit het oosten een belofte afgeven van alweer een stralende zomerdag.

Het woninkje aan de westkant van de vlakte bestaat uit twee compartimenten. Een legergroene tent, een soort cocon, probeert weg te vallen tegen de bebossing. Aan de zijkant steekt

een pijp uit het doek, een halve cirkel die als een olifantenslurf triomfantelijk de hoogte in trompettert.

Ter rechterzijde van deze rupstent vormen rechtopstaande pallets een muurtje. Daarachter bevindt zich een tweede ruimte, beschermd door repen tentdoek. Een huifkar doet dienst als opslagplaats.

Hilmar schilt een appel. Hij ziet dat de zwaluwen vertrokken zijn, op één na. Die dwaalt heel alleen over het veld, vliegt nu eens keurige achten, dan weer in onnavolgbare patronen, onophoudelijk kwetterend. De schil van de appel valt op een bord op zijn schoot. Met het mesje nog in de hand stopt hij het eerste partje in zijn mond. Hij kauwt en kijkt.

De schaduw van een eik valt over een deel van het plaatsje. Hilmars hond slentert dichterbij, ploft met een zucht neer aan de voeten van zijn baas en duwt zijn kop tegen diens benen.

Afwezig klopt Hilmar het dier op zijn rug. Een belangrijke dag is het vandaag. Hij krijgt bezoek van een vriend, de enige die hij nog heeft na twintig jaar ballingschap, de enige met wie hij nog contact heeft, zij het dan uitsluitend per brief. Toen ze elkaar voor het laatst zagen was dat in een beschamende dronkenschap, maar dat heeft een bloeiende correspondentie niet in de weg gestaan, integendeel.

Al die tijd heeft Hilmar hier gewoond, aan de rand van dit natuurgebied bestaande uit weiden, bossen en moerassen. On-eindig groot strekt het zich aan zijn voeten uit. Uren en dagen struint hij er rond met zijn hond, die hij Knurft is gaan noemen, gewoon, omdat het dier toch een naam moest hebben en hij er steeds vaker 'knurft' tegen zei. Manieren heeft het dier nooit geleerd. Knurft is er de hond naar om je eten van je bord te snaaien terwijl je er net je vork in steekt. Het is een bakbeest, wat voor zijn vorige baas mogelijk de reden is geweest om hem

achter te laten, vastgebonden aan de stam van een berk. Mager was hij toen. Mager is hij nu niet meer. Ondanks de lange strooptochten die ze samen maken heeft Knurft beslist aanleg om dik te worden.

In de twintig jaar dat hij hier nu woont is het leven voor Hilmar tot stilstand gekomen. Zijn dagen zijn goedgevuld, daar niet van, maar veelal gelijk aan elkaar. 's Morgens werkt hij een paar uur, waarna hij met Knurft het dorp in wandelt om eten te kopen. Ze kennen hem wel bij Albert Heijn, het Kruidvat en de HEMA. Een enkeling waagt zo nu en dan een opmerking over het weer, voor het overige bekijkt men hem wat meewarig, de oude gek uit het bos. 's Middags en 's avonds lopen ze samen hun rondes en proberen ze een konijn of eend te schieten voor het avondeten. Wandelaars durven de zonderlinge baard met zijn grote hond niet aan te spreken, al kijken ze wel nieuwsgierig naar zijn huisje en zijn huifkar en heeft een enkeling zelfs de brutaliteit om die te fotograferen.

De appel is op. Hilmar gaat naar binnen, de rupstent in, waar hij zijn slaap- en werkplek heeft en waar zijn koffiezetapparaat staat. Met koffie en twee plakken kandijkoek komt hij weer naar buiten. Hij neemt plaats op zijn keukenstoel, geeft Knurft een van de twee koeken, eet de andere zelf op, steekt een sigaret op en wacht.

Ook de laatste zwaluw is vertrokken. In de kruin van de eik kwettert een zwerm mussen. Als op commando vliegen ze op, razen als een roetwolk langs de bomenrij om neer te strijken in een volgende kroon. Een bejaard echtpaar dat voorbij schuifelt staat stil om Hilmars uitdragerij te monstereën tot een korte blaf van Knurft hen weer langzaam in beweging zet. In het weiland aan de overkant van het pad is een boer in de weer om zijn weiland te omzomen. Hilmar heeft weinig belangstelling

voor het bezige figuurtje, want in de verte nadert een man die wat hobbelig loopt.

Vlug staat hij op van zijn stoel. Zou dat hem zijn?

De man leunt zwaar op een stok bij elke stap die hij zet en maakt met zijn linkerheup steeds een extra zwiep, tilt het been hoger dan gebruikelijk op en trekt het bij het rechterbeen. Langzaam klapwiekt hij dichterbij terwijl Hilmar en zijn hond blijven staan.

Is het zijn vriend? In gedachten ziet Hilmar de jonge Max voor zich, het rossige haar, de grote ogen, stijve ledematen, de benen recht. Max liep houterig en zijn ellebogen en schouders maakten extra scharnierbewegingen alsof ze zijn lichaam moesten aanzwengelen. Een montere Pinokkio was hij, geen moeizame klapwieker. Het is hem niet.

Teleurgesteld zakt Hilmar weer terug op zijn stoel. Hij steekt een tweede sigaret op en knipoogt naar Knurft, die zijn kop plat op de grond gelegd heeft maar waaks elke beweging op het pad volgt.

‘Hij komt vandaag niet, Knurft,’ verzucht Hilmar. Hij dooft zijn sigaret in het klokhuis op het bord en gaat naar binnen om toch nog wat te werken.

Het schrijven gaat stroef. Hilmars hoofd is gevuld met mist waar de woorden maar niet doorheen willen schijnen. Hij produceert twee beroerde zinnen die hij ook weer doorkrast en gaat terug naar buiten, naar zijn stokrozen, leeuwenbekjes en lupines.

Af en toe speurt hij de weg af. Geen spoor van degene op wie hij wacht. Hij eet een boterham, rookt nog een sigaret en moet dan toch echt nog even naar het dorp om brood, melk en hondenbrokken te halen.

Vlak bij de camping was een maisveld. Ze waren dat jaar laat in de zomer op vakantie gegaan en de planten stonden hoog en dicht op elkaar. Op een dag was de jongen verdwenen. De moeder ging zoeken. Bij het zwembad, in de speeltuin, in de kantine, op andere veldjes. Omdat ze hem niet vond moest de vader op pad. Hij mocht het moedervlekje op haar wang pas weer aanraken als hij de jongen had teruggebracht. Hij zocht, hij speurde, hij vloekte. Geen jongen. Het oudste meisje ging vragen bij andere caravans. Het jongste meisje huilde. Het werd donker. Het werd nacht. Alle campinggasten zochten. De politie zocht. Vroeg in de morgen keerde de jongen terug. Hij haalde zijn schouders op, zei dat hij moe was en dat ze niet zo moesten zeuren en ging naar bed.

De wind kroelt met losse vingers door het gras. De rietpluimen buigen voorover in reverences. Bedaard deinen de takken van de eik mee op het metrum van de windstoten.

Hij heeft slecht geslapen deze nacht. Angstige dromen hielden hem in hun greep, dromen die hem uit zijn weiland verdreven naar een stad waarin hij alsmaar verdwaalde, terwijl aan zijn voeten alle geliefden uit het verleden naar hem reikten. Ze schreeuwden iets naar hem, iets wat hij in het gebulder niet kon verstaan maar dat klonk als *Glje inden dene gljafelaar! Glje inden dene gljafelaar!* Nu wast hij het nachtzweet van zijn gezicht en verlaat hij zijn schuilplaats om een losgeraakt zeil veilig te stellen.

Slechts gehuld in een regenjas waagt hij zich in het inferno. Wind en regen slaan hem om de oren. Hij trekt de capuchon van de jas strak over zijn hoofd en plast om de tent heen. Zijn ogen knijpt hij tot spleetjes, hij proeft de spetters die zijn mond in druppelen. Een paar keer schiet het zeil weer los en

klappert in zijn gezicht, maar na een tobberig kwartiertje lijkt het aardig vast te zitten, al blijft hij het gevoel houden dat er nog iets aan mankeert. Snel naar binnen voor een ontbijt, een kom havermout met yoghurt en rozijnen. Als hij na een halfuur weer naar buiten kijkt, is de wind gaan liggen en schijnt er een flauw zonnetje.

Terwijl Hilmar wat door zijn bloementuin scharrelt om hier en daar te fatsoeneren wat de wind heeft achtergelaten, denkt hij aan het naderende bezoek. Dat Max gisteren niet gekomen is betekent natuurlijk niet dat hij vandaag ook zal wegblijven. Hij kan voor de zekerheid maar beter meteen een rondje met Knurft gaan lopen.

Uitgelaten danst de hond voor hem uit, grommend en schuddend met zijn kop, eerst een stuk over het weiland, waar ze allebei natte voeten aan overhouden, daarna het pad af. Knurft dartelt om de plassen heen, terwijl Hilmar er met zijn sandalen doorheen banjert.

Na de warmte van de afgelopen weken was de natuur wat versleten geraakt, maar de bui van de afgelopen nacht heeft de bomen en de bloemen, het gras en de dieren weer doen opveren. Vogels fluiten vrolijker en meer ontspannen, als Hilmar hun geluid een kleur zou moeten geven, dan zou dat donkergroen zijn. Hij ademt eens diep in en snuift het zoete op.

Ze slaan een verharde weg in. In de berm liggen boomstammen die met oranje spuitverf genummerd zijn en in enkele gevallen zijn voorzien van een code: VEZ. Na een paar honderd meter komen ze bij een beekje dat aan weerszijden geflankeerd wordt door loofbomen op dunne stammen die een tunnel vormen, dieper het bos in. Hilmar blijft er even bij staan kijken. Als het beekje droog had gestaan was hij hier graag het bos binnengedrongen, nieuwsgierig naar de geheimen die het verderop bewaart.

Hij fluit kort op zijn vingers. Ze moeten door. De gedachte dat Max misschien al bij zijn tent staat jaagt hem voort.

Hij moet niet vergeten om zijn vriend af en toe een vraag te stellen straks.

Baas en hond lopen door naar het einde van de weg. Daar blijven ze even stilstaan om te luisteren naar een ochtendconcert van kikkers en krekels, die het orkest vormen voor een solerende merel. Op deze plek huizen verschillende roofvogels, weet Hilmar. Haviken en buizerds. Ook heeft hij hier weleens oog in oog gestaan met een adder.

Hij jaagt zijn beest voort en ziet het al meteen als ze terugkeren op hun vertrouwde zandpad. Aan het einde van het pad, waar Hilmar nog nooit een auto heeft gezien, schittert als een luchtspiegeling een rode bolide.

‘Daar zul je hem hebben!’

Alsof hij nog steeds droomt, met benen die niet vooruit willen, lukt het hem plotseling niet meer om van zijn plaats te komen. Even blijft hij zo staan, dan helt hij wat voorover, zet kracht, balt zijn handen tot vuisten en maakt met zijn ellebogen en schouders ploegende bewegingen, maar zijn voeten blijven staan. ‘Godverdomme, Knurft,’ mompelt hij.

Knurft springt naar voren, springt terug, springt tegen Hilmar op, maar weet geen beweging te krijgen in het grote lijf van zijn baas. Zenuwachtig keft het dier, kijkt van Hilmar naar de auto, en hijgt zo dat Hilmar zijn adem kan ruiken.

Dan gaat het portier van de auto open. Twee benen worden eruit gehangen, twee voeten op het zandpad geplaatst. Langzaam verheft een man zich uit de wagen en kijkt naar de verstarde figuur met de hond honderd meter verderop. Hij steekt zijn hand op.

Knurft blaft en springt nogmaals in de richting van de auto,

veert direct terug naar de voeten van Hilmar en gaat braaf zitten. Hilmar tilt zijn been op. Dat gaat zo moeizaam dat hij het meteen weer terugzet. Hij voelt zich belachelijk als hij ten slotte zijn eigen hand maar opsteekt om de groet van Max te beantwoorden. Hij zou zo graag naar zijn vriend toe gaan, hem de hand schudden, hem aankijken, zijn stem horen, die karakteristieke hoge stem, zien wat de jaren met hem gedaan hebben, of zijn gezicht is uitgehold, geërodeerd, of juist iets extra's erbij gekregen heeft, of er een goed leven aan af te lezen valt, maar hij moet toezien hoe Max het portier dichtslaat en op hem af komt. Zijn vriend heeft nog altijd het pinokkioloopje.

Als Max bijna bij hem is, keert Hilmars geest terug in zijn lichaam, dat losschiet en een sprintje trekt. In een wip heeft hij zijn tent bereikt en is naar binnen gesprongen. Snel verstopt hij zich onder het bureau.

Max is er. Zijn goede vriend. Zijn enige vriend. Toen ze zojuist tegenover elkaar stonden, hebben Hilmars hersenen geregistreerd dat de ouder geworden jonge man er niet mooier op geworden is. Glimlachend kwam Max op hem toe gelopen en in die glimlach glinsterde hem een teveel aan tandvlees tegemoet, een teveel dat er twintig jaar geleden ook al zat. Maar wat bij de achttienjarige een fascinerende oneffenheid was die zijn gezicht karakter en op een merkwaardige manier zelfs schoonheid verleende, is bij de bijna-veertiger een schandvlek, midden op zijn gelaat.

Gespannen wacht Hilmar tot Max zijn tent bereikt heeft.

‘Meneer Ouwenaer?’ klinkt het. ‘Bent u hier? Ik ben het, Max Montero.’

Het blijft stil aan de andere kant van het tentdoek. Hilmar wacht af. Dan hoort hij: ‘Sorry dat ik er nu pas ben. Er kwam iets tussen, gisteren. Iets dringends. Komt het vandaag gelegen? Mag ik binnenkomen?’

Vanuit zijn schuilplaats ziet Hilmar hoe een volwassen geworden Max om het hoekje probeert te kijken.

‘Dag,’ zegt hij.

‘Dag,’ antwoordt Max. Weer lacht hij dat tandvlees bloot en Hilmar vraagt zich af of hij in de ogen van de ander net zo veranderd is. Een baard heeft hij vroeger nooit gehad en natuurlijk is ook zijn huid verouderd, misschien zelfs wel bovengemiddeld door de vele uren die hij in de buitenlucht doorbrengt. Hij is zich opeens erg van zichzelf bewust, een bewustheid die hij de afgelopen jaren in deze rimboe was kwijtgeraakt, de blik van zijn vriend maakt hem onzeker. Max stapt verder de tent in en kijkt om zich heen.

‘Wat woont u hier bijzonder,’ stelt hij vast. Net als vroeger draaien zijn oogbollen weg terwijl hij spreekt en net als vroeger sluit hij zijn ogen ook even terwijl hij zijn wijsvinger de lucht in steekt, een betweterig schooljongetje uit een ouderwets kinderboekje.

‘Een tent en een soort pipowagen. Dat had ik niet verwacht.’

De verlamming die Hilmars lichaam aan de grond genageld hield trekt weg. Hij maakt een uitnodigend gebaar.

‘Ik woon hier graag.’

Max knikt terwijl hij de buizenconstructie boven zijn hoofd bestudeert. Destijds was zijn huid al grauw en ook nu is er weinig kleur op zijn gezicht, buiten de zomersproeten die hem een wat pokdalig aanzien geven. Hij slaat op het bureau waar zijn gastheer op handen en knieën onder zit en zegt: ‘Wat goed om hier te zijn. Ik kijk er al tijden naar uit om u eens te bezoeken en nu is het dan zover.’

‘Een dag te laat.’

‘Een dag te laat,’ beaamt Max. Hij stoot een koffiebeker en een Palm-glas om. We moeten hier weg, denkt Hilmar.